

COUNCIL OF EUROPE   CONSEIL DE L'EUROPE

Europos sutarciu serija / 93

Europos konvencija del darbuotoju migrantu teisinio statuso^{*}

Strasburas, 1977.XI.24

---

^{*} Neoficialus vertimas.

Valstybes, Europos Tarybos nares, šios Konvencijos signatares, atsižvelgdamos į tai, kad Europos Tarybos tikslas yra siekti didesnes savo nariu vienybes, kad būtų apsaugoti ir įgyvendinti idealai ir principai, kurie yra jų bendras paveldas, taip pat prisidėti prie jų ekonomines ir socialines pažangos, ypač gerbiant žmogaus teises ir pagrindines laisves; manydamos, kad valstybių, Europos Tarybos narių, pilieciais esančių darbuotoju migrantu teisinis statusas turi būti nustatytas taip, kad užtikrintu jiems, kiek tai įmanoma, visose srityse darbo ir gyvenimo sąlygas ne mažiau palankias už tas, kurias turi priimančios valstybės piliečiai; pasiryžusios palengvinti darbuotoju migrantų ir jų šeimų narių socialinę pažangą, patvirtindamos, kad teises ir privilegijas, kurias valstybės suteikia viena kitos pilieciams, yra grindžiamos valstybių, Europos Tarybos narių, glaudesnes sąjungos siekimu, kaip numatyta jos Statute,

s u s i t a r e:

I SKYRIUS

1 straipsnis *Apibrezimas*

1. Šioje Konvencijoje savoka „darbuotojas migrantas“ reiškia Susitariančiosios šalies pilietį, kuriam viena Susitariančioji šalis leidžia pastoviai gyventi savo teritorijoje tam, kad jis gautų dirbti apmokama darba.
2. Ši Konvencija netaikoma:
  - a) pasienio darbuotojams;
  - b) trumpam laikotarpiui pasamdytiems menininkams, kitiems pramogų srities darbuotojams ir sportininkams bei laisvuju profesiju atstovams;
  - c) jurininkams;
  - d) besimokantiems asmenims;
  - e) sezoniniams darbuotojams; sezoniniai darbuotojai migrantai yra vienos Susitariančiosios šalies piliečiai, kurie idarbinami kitos Susitariančiosios šalies teritorijoje bet kokiai sezoninei veiklai pagal sutartį tam tikram laikotarpiui ar tam tikram darbui;
  - f) darbuotojams, kurie yra Susitariančiosios šalies piliečiai, atliekantys tam tikrą darbą kitos Susitariančiosios šalies teritorijoje esančioje imoneje, kuri įregistruota už pastarosios Susitariančiosios šalies ribų.

II SKYRIUS

2 straipsnis *Idarbinimo formos*

1. Busimieji darbuotojai migrantai gali būti idarbinami pagal vardini arba pagal anoniminių prašymą ir antruoju atveju turi būti idarbinama per kilmės valstybės oficialios institucijos tarpininką, jei tokia institucija egzistuoja, ir, prireikus, per priimančiosios valstybės oficialios institucijos tarpininką.
2. Busimas darbuotojas migrantas nemoka administraciniu idarbinimo, priemimo ir ikurdinimo išlaidų, kai šias operacijas atlieka oficiali institucija.

3 straipsnis

Medicinine apžiūra ir profesiniu žiniu patikrinimas

1. Prieš idarbinima darbuotojams migrantams gali būti atlikta medicininė apžiūra ir profesiniu žiniu patikrinimas.
2. Medicininė apžiūra ir profesiniu žiniu patikrinimas skiriami siekiant nustatyti, ar busimasis darbuotojas migrantas yra fiziškai ir protiškaai tinkamas ir ar jo kvalifikacija leis atlikti jam siuloma darba, ir isitikinti, kad jo sveikatos bukle nekelią pavojaus visuomenes sveikatai.
3. Su medicininė apžiūra ir profesiniu žiniu patikrinimu susijusiu išlaidu kompensavimas turi būti numatomas dvišales sutartyse, siekiant užtikrinti, kad šiu išlaidu nereikes apmoketi busimajam darbuotojui migrantui.
4. Iš individualu kvietima isidarbinti gavusio darbuotojo migranto nereikala ujama atlikti profesiniu žiniu patikrinimo, nebent to reikalauja darbdavys, o vertimas tai daryti kitu pretekstu laikomas apgaule.

4 straipsnis

Teise išeiti - Teise būti priimtam - Administraciniai formalumai

1. Kiekviena Susitariancijos šalis turi garantuoti darbuotojams migrantams tokias teises:
  - teise išvykti iš Susitariancijosios šalies, kurios pilieciais jie yra, teritorijos;
  - teise ivažiuoti i Susitariancijosios šalies teritorija turint tiksla dirbti apmokama darba po to, kai gauna tam reikalinga leidima ir dokumentus.
2. Šioms teisems galioja istatymu numatyti nacionalinio saugumo, viešosios tvarkos, visuomenes sveikatos ir morales užtikrinimui reikalingi apribojimai.
3. Darbuotojo migranto emigracijai ir imigracijai reikalingi dokumentai turi būti šduoti be gaišaties, nemokamai arba už mokesti, kuris neviršija ju paruošimo administraciniu išlaidu.

5 straipsnis

Darbo sutarties formalumai ir procedura

Kiekvienas i darba priimtas darbuotojas migrantas iki išvykimo i priimancia valstybe sudaro darbo sutarti arba priima konkreto pasiulyma dirbti. Bet kuris iš šiu dokumentu turi būti sudarytas viena ar keliomis kalbomis, vartojamomis jo kilmes valstybeje, ir viena ar keliomis kalbomis, vartojamomis priimancioje valstybeje. Kai idarbinima atlieka oficiali tarnyba arba oficialiai registruotas idarbinimo biuras, bent vienos išvykimo valstybes kalbos ir vienos priimancios valstybes kalbos vartojimas sutartyje yra privalomas.

6 straipsnis

Informacija

1. Susitariancijosios šalys keiciasi reikalinga informacija ir teikia žinias busimiems darbuotojams migrantams apie ju gyvenamąja vieta, šeimos atvykimo salygas ir galimybes, darbo pobudi, apie naujos darbo sutarties sudarymo galimybes, kai pirmosios sutarties terminas baigiasi, apie reikalinga kvalifikacija, darbo ir gyvenimo salygas (taip pat ir apie pragyvenimo kaina), atlyginima, socialines garantijas, busta, maitinima, santaupu pervedima, keliones ir atskaitymus iš atlyginimo socialines reikmems ir socialiniam draudimui, mokescius ir kitas rinkliavas. Taip pat gali būti teikiama informacija apie priimanciosios valstybes kulturini gyvenima ir religija.
2. Jeigu idarbinama per priimanciosios valstybes oficialia tarnyba, tokia informacija iki išvykimo suteikiama busimam darbuotojui migrantui suprantama kalba, kad pateikti faktai padetu busimam darbuotojui migrantui apsispresti. Jei to reikia, tokia informacija i busimam darbuotojui migrantui suprantama kalba, kaip taisykle, vercia kilmes šalis.

3. Kiekviena Susitariančioji šalis imasi reikalingu priemoniu, kad butu išvengta dezinformacijos apie emigracija ir imigracija.

7 straipsnis
Kelione

1. Oficialaus kolektyvinio idarbinimo atveju kiekviena Susitariančioji šalis isipareigoja užtikrinti, kad darbuotojui migrantui nereikes apmoketi keliones i priimanciaja valstybe. Apmokejmo tvarka nustatoma dvišalemis sutartimis, kuriose tos priemonės gali buti numatytos taip pat šeimu nariams ir individualiai idarbintiems darbuotojams.

2. Jeigu darbuotojai migrantai ir ju šeimos keliauja tranzitu per vienos Susitariančiosios šalies teritorija i priimanciaja valstybe arba grįžta i kilmes valstybe, tranzitines valstybes kompetentingos institucijos turi imtis visu priemoniu, kad sudarytu salygas ju kelionei ir kad butu išvengta administracines gaišaties ir kliuciu.

3. Kiekviena Susitariančioji šalis neapmokestina importo mokesciais atvykimo i priimanciaja valstybe, galutinio grįžimo i išvykimo šali ir tranzito metu:

- a) darbuotoju migrantu ir ju šeimu nariu asmeniniu daiktu ir kilnojamo turto;
- b) saikingo kiekio darbo irankiu ir nešiojama mos irangos, reikalingos darbui, kuriam samdoma.

Aukšciau pamineti neapmokestinimai vykdomi remiantis suinteresuotose valstybese galiojanciais istatymais ar taisyklemis.

III SKYRIUS

8 straipsnis
Leidimas dirbti

1. Kiekviena Susitariančioji šalis, kuri leidžia darbuotojui migrantui atvykti i savo teritorija dirbti apmokama darba, turi išduoti jam leidima dirbti arba ji atnaujinti (išskyrus atvejus, kai jis nuo šio reikalavimo atleistas) istatymo nustatyta tvarka.

2. Taciau pirma karta išduotas leidimas dirbti dažniausiai negali ipareigoti darbuotojo dirbti tam paciam darbdaviui ar toje pacioje vietoje ilgiau kaipvienerius metus.

3. Darbuotojo migranto leidimas dirbti gali buti pratesiamas mažiausiai vieneriems metams, jeigu tai leidžla padetis darbe ir jos perspektyvos.

9 straipsnis
Leidimas nuolat gyventi šalyje

1. Jeigu to reikalauja vietos istatymai, kiekviena Susitariančioji šalis išduoda leidimus gyventi tiems darbuotojams migrantams, kurie gavo leidima dirbti apmokama darba jos teritorijoje šios Konvencijos nustatytais salygomis.

2. Pagal vietos istatymu nuostatas leidimas gyventi turi buti išduodamas ir, prireikus, pratesiamas bent jau tokiam laikotarpiui, kuriam išduotas leidimas dirbti. Jeigu leidimas dirbti yra neterminuotas, leidimas gyventi dažniausiai išduodamas ir, jei reikia, pratesiamas ne trumpesniam nei vieneriu metu laikotarpiui. Jis išduodamas ir pratesiamas nemokamai arba už mokesti, kuris neviršija administraciniu išlaidu.

3. Šio straipsnio nuostatos taip pat taikomos darbuotojo migranto šeimos nariams, kurie turi leidima prisijungti prie jo pagal šios Konvencijos 12 straipsni.

4. Jeigu darbuotojas migrantas laikinai nedirba del ligos ar nelaimingo atsitikimo arba del to, kad jis priverstinai neteko darbo, ir tai atitinkamai patvirtina kompetentingi organai, jam leidžiama pagal šios

Konvencijos 25 straipsni likti priimančiosios valstybes teritorijoje ne trumpesniam kaip 5 menesiu laikotarpiui.

Taciau ne viena Susitariančioji šalis aukšciau esanciam punkte numatytu atveju neprivalo leisti darbuotojui migrantui pasilikti ilgesniam, nei bedarbio pašalpos mokejimo laikotarpis.

5. Pagal šio straipsnio 1 - 3 punktu nuostatas išduotas leidimas nuolat gyventi gali buti anuliuotas:

- a) nacionalinio saugumo, visuomenes interesu ar morales sumetimais;
- b) jeigu turintis leidima atsisako po to, kai buvo reikiama informuotas apie tokio atsisakymo pasekmes, vykdyti oficialios medicininės istaigos jam taikomus paskyrimus, siekiant apsaugoti visuomenes sveikata;
- c) jei nevykdoma esmine leidimo išdavimo ir galiojimo salyga.

Taciau kiekviena Susitariančioji šalis isipareigoja suteikti darbuotojams migrantams, kuriu leidimai nuolat gyventi buvo anuliuoti, veiksmingateise apskusti toki sprendima teisminems ar administracinems institucijoms istatymo numatyta tvarka.

10 straipsnis

Priemimas

1. Atvykusiems i priimančiąja valstybe darbuotojams migrantams ir ju šeimu nariams suteikiama visa reikiama informacija ir patarimai bei pagalba, reikalinga ju isikurimui ir adaptacijai.

2. Šiam tikslui darbuotojai migrantai ir ju šeimu nariai turi teise gauti pagalba ir parama iš priimančiosios valstybes socialiniu tarnybu ar visuomenes labui dirbanciu instituciju priimančioje valstybeje. Be to, jie gali gauti pagalba iš savo kilmes valstybes konsuliniu istaigu. Darbuotojai migrantai gali gauti tokia pat pagalba ir parama iš idarbinimo tarnybu, kaip ir vietiniai darbininkai. Taciau kiekviena Susitariančioji šalis siekia užtikrinti specialiu socialiniu paslaugu prieinamuma, kai to reikalauja situacija, kad butu palengvinamas arba koordinuojamas darbuotoju migrantu ir ju šeimu priemimas.

3. Kiekviena Susitariančioji šalis isipareigoja užtikrinti, kad darbuotojai migrantai ir ju šeimu nariai galetu laisvai atlikti religines apeigas; kiekviena Susitariančioji šalis, kiek imanoma, turi sudaryti galimybes tokiu apeigu atlikimui.

11 straipsnis

Išlaikymo sumu išieškojimas

1. Darbuotojo migranto statusas neturi trukdyti išmoketi pašalpas, reikalingas išlaikyti kilmes šalyje likusius asmenis, kuriu atžvilgiu darbuotojas migrantas turi išlaikymo isipareigojimu del šeimos, tevystes, santuokos ar giminystes ryšiu, iskaitant ir pašalpas nesantuokiniam vaikui.

2. Kiekviena Susitariančioji šalis imasi butinu priemoniu, kad butu užtikrintas tokiu išlaikymo pašalpu mokejimas, panaudodama, kiek tai imanoma, Europos Tarybos Ministru Komiteto patvirtinta forma.

3. Kiek tai imanoma, kiekviena Susitariančioji šalis imasi priemoniu isteigti atskira nacionaline ar regionine tarnyba, kuri priimtu ir paskirstytu paraiškas išlaikymo pašalpoms 1 punkte numatytais atvejais.

4. Šis straipsnis neturi itakoti egzistuojanciu dvišaliu ar daugiašaliu sutarciu.

12 straipsnis

Šeimos susijungimas

1. Legaliai idarbinto Susitariančiosios šalies teritorijoje darbuotojo migranto sutuoktinis ir nevede vaikai, jeigu pagal priimančiosios valstybes atitinkamus istatymus jie yra nepilnameciai ir yra priklausomi nuo darbuotojo migranto, turi teise i analogiškas salygas, kurias ši Konvencija nustato darbuotoju migrantu priimimui, ir remiantis istatymu ar tarptautiniu susitarimu numatyta administracine procedura, turi teise prisijunti prie darbuotojo migranto Susitariančiosios šalies

teritorijoje, jeigu pastarasis jiems priimti turi tinkama busta, kuris atitinka standartus, taikomus to regiono, kur yra idarbinintas darbuotojas migrantas, vietos darbininkams. Susitariancioji šalis gali suteikti tokia teise keldama salyga palaukti tam tikra laikotarpi, kuris neturi viršyti dvylikos menesiu.

2. Bet kuri valstybe bet kuriuo metu gali kreiptis i Europos Tarybos Generalini sekretoriu su prašymu, kuris isigalioja po vieno menesio nuo jo gavimo datos, kad 1 punkte minimas šeimos susijungimas toliau priklausytu nuo darbuotojo migranto pastoviu pajamu, pakankamam šeimos reikmiu tenkinimui.

3. Bet kuri valstybe bet kuriuo metu gali kreiptis i Europos Tarybos Generalini sekretoriu su pareiškimu, kuris isigalioja po vieno menesio nuo jo gavimo datos, kad ji laikinai nesilaikys 1 punkte numatytu isipareigojimu pareiškimė ivardintose vienoje ar keliose savo teritorijos dalyse su salyga, kad šios priemonės neprieštarauja isipareigojimams pagal kitus tarptautinius dokumentus. Pranešime nurodomos ypatingos priežastys, pateisinancios toki prisiimtu isipareigojimu apribojima.

Bet kuri Valstybe, kuri naudojasi apribojimo galimybe, išsamiai informuoja Europos Tarybos Generalini sekretoriu apie priemones, kuriu imamasi, ir užtikrina, kad apie tas priemones butu kiek galint anksčiau paskelbta. Ji taip pat informuoja Europos Tarybos Generalini sekretoriu, kada tas priemones nustojama taikyti ir Konvencijos nuostatos yra vel pilnai vykdomos.

Apribojimas paprastai netaikomas tiems šeimos susijungimo prašymams, kuriuos kompetentingiems organams yra pateike darbuotojai migrantai, minimoje teritorijos dalyje jau isikure iki pranešimo pateikimo Generaliniam sekretoriui.

13 straipsnis *Aprupinimas bustu*

1. Kiekviena Susitariancioji šalis aprupinimo bustu ir nuomos mokesciu srityje užtikrina darbuotojams migrantams salygas nemažiau palankias už tas, kurios yra taikomos vietos darbuotojams, kiek tai numato šios srities vidaus istatymai ir norminiai aktai.

2. Kiekviena Susitariancioji šalis užtikrina, kad kompetentingi valdžios organai tikrintu, prireikus, kartu su atitinkamomis konsulinėmis istaigomis, veikiančiomis savo kompetencijos ribose, ar darbuotoju migrantu gyvenimo salygos atitinka standartus, taikomus savo Šalies pilieciams.

3. Kiekviena Susitariancioji šalis imasi ginti darbuotojus migrantus nuo išnaudojimo, susijusio su nuomos mokesciais, remdamasi savo istatymais ir norminiais aktais.

4. Kiekviena Susitariancioji šalis pasitelkusi kompetentingoms valdžios institucijoms prieinamas priemones, užtikrina, kad darbuotojas migrantas turetu tinkama busta.

14 straipsnis *Paruošimas - Apmokymas - Kalbos mokymas - Profesinis rengimas ir perkvalifikavimas*

1. Darbuotojams migrantams ir ju šeimu nariams, oficialiai priimtiems i Susitarianciosios šalies teritorija, suteikiama teise i bendraji išsilavinima ir profesini mokyma bei perkvalifikavima tais paciais pagrindais ir tomis paciomis salygomis kaip ir vietos darbuotojams; jiems garantuojama galimybe isigyti aukštaji išsilavinima pagal bendras priimanciosios valstybes priemimo i aukštasis mokyklas taisykles.

2. Siekdama palengvinti priemima i bendrojo lavinimo ir profesines mokyklas bei profesinio mokymo centrus, priimancioji valstybe darbuotojams migrantams ir ju šeimu nariams sudaro salygas mokytis valstybes kalbos arba, jei yra kelios kalbos, vienos iš savo kalbu.

3. Siekdama igyvendinti aukščiau esanciu 1 ir 2 punktu nuostatas, Susitariancioji šalis savo nuožiura gali skirti stipendijas. Kiekviena Šalis stengiasi, kad darbuotoju migrantu vaikams, gyvenantiems su savo šeimomis priimancioje valstybeje - pagal šios Konvencijos 12 straipsni - butu sudarytos tokios pacios mokymosi salygos, kaip ir priimanciosios valstybes pilieciams.

4. Ankstesnes, kilmes šalyje įgytos darbuotoju žinios, taip pat jų diplomai ir profesines kvalifikacijos turi būti pripažįstamos kiekvienoje Susitariančioje šalyje pagal dvišalę ir daugiašalę sutartyse numatyta tvarka.

5. Suinteresuotos Susitariančiosios šalys glaudžiai bendradarbiaudamos siekia užtikrinti, kad profesinis mokymas ir perkvalifikavimo programos, kurios apibūdinamos šiame straipsnyje, ku geriau atitiktų darbuotoju migrantu poreikius, susijusius su jų grįžimu į kilmes šali.

15 straipsnis

Darbuotoju migrantu gimtosios kalbos mokymas

Susitariančiosios Šalys imasi bendru veiksmu organizuoti, kiek tai yra reikalinga, darbuotoju migrantu vaikams specialius gimtosios kalbos mokymo kursus, kad būtų palengvintas, inter alia, jų grįžimas į kilmes šali.

16 straipsnis

Darbo sąlygos

1. Turinciu leidima dirbti darbuotoju migrantu darbo sąlygos turi būti ne blogesnes nei vietos darbuotoju darbo sąlygos, numatytos įstatymais ar administracinėmis normomis, kolektyvinėmis darbo sutartimis ar papročiais.

2. Individualia sutartimi negalima nukrypti nuo prieš tai esančiame punkte išdestyto lygybės principo.

17 straipsnis

Santaupu pervedimas

1. Kiekviena Susitariančioji šalis, vadovaudamasi savo įstatymais, leidžia darbuotojams migrantams pervedi visa savo užmokesti ar santaupas arba tokia ju dali, kokia jie pageidauja.

Ši nuostata taip pat taikoma tu pinigų sumu pervedimui, kurias darbuotojas migrantas privalo moketi už išlaikyma. Sumu, kurias darbuotojas migrantas privalo moketi, pervedima jokia budu negalima trukdyti ar sustabdyti.

2. Remdamasi dvišalėmis sutartimis ar kitu pagrindu kiekviena Susitariančioji šalis leidžia pervedi tokias pinigų sumas, kokios darbuotojui migrantui turi būti išmoketos po jo išvykimo iš priimančiosios valstybės teritorijos.

18 straipsnis

Socialinė apsauga

1. Kiekviena Susitariančioji šalis isipareigoja savo teritorijoje socialines apsaugos srityje suteikti darbuotojams migrantams bei ju šeimu nariams tokias pat teises, kaip ir savo pilieciams, pagal vidaus įstatymu ir dvišaliu bei daugiašaliu sutarciu, kurias suinteresuotos Susitariančiosios šalys jau sudare arba rengiasi sudaryti, nustatytas sąlygas.

2. Susitariančiosios šalys isipareigoja, kad dvišalėmis ir daugiašalėmis sutartimis darbuotojams migrantams ir ju šeimu nariams bus išsaugotos įgytos ir įgyjamos teises, taip pat užsienyje įgytos lengvatos.

19 straipsnis

Socialinė ir medicinos pagalba

Kiekviena Susitariančioji šalis isipareigoja savo teritorijoje suteikti darbuotojams migrantams ir legaliai esantiems jos teritorijoje migrantu šeimu nariams socialinė ir medicinos pagalba tuo paciu pagrindu kaip ir savo pilieciams remiantis isipareigojimais, kuriuos ji prisieme kitomis tarptautinėmis sutartimis ir ypac pagal 1953 m. Europos konvencija del socialines paramos ir medicinos pagalbos.

*20 straipsnis**Nelaimingi atsitikimai gamyboje ir profesiniai susirgimai - Darbo higiena*

1. Siekiant išvengti nelaimingu atsitikimu gamyboje ir profesiniu susirgimu bei užtikrinti darbo higieną, darbuotojams migrantams suteikiamos tokios pat teisės ir apsauga kaip ir vietos darbuotojams, taikant Susitariančiosios šalies įstatymus ir kolektyvines sutartis bei atsižvelgiant į konkrečią situaciją.
2. Darbuotojas migrantas, tapęs nelaimingo atsitikimo gamyboje auka arba susirges profesine liga priimančiosios valstybės teritorijoje, turi tokias pat profesinės reabilitacijos galimybes, kaip ir vietos darbuotojai.

*21 straipsnis**Darbo sąlygu patikrinimas*

Kiekviena Susitariančioji šalis tikrina arba leidžia tikrinti darbuotoju migrantu darbo sąlygas tokia pat tvarka, kaip tikrinamos vietos darbuotoju darbo sąlygos. Toki patikrinima atlieka priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos arba kitos priimančiosios valstybės įgaliojimus turinčios instancijos.

*22 straipsnis**Mirtis*

Kiekviena Susitariančioji šalis, vadovaudamasi savo įstatymais ir, prireikus, dvišalemis sutartimis, rūpinasi, kad būtų imtasi priemonių suteikti pagalbą ir paramą, reikalingą žuvusiųjų nelaimingo atsitikimo darbe metu darbuotoju migrantu palaikui pervežimui į kilmės valstybę.

*23 straipsnis**Pajamu apmokestinimas*

1. Nepažeidžiant jau sudarytose ar numatomose sudaryti ateityje Susitariančiųjų šalių sutartyse nuostatu dėl dvigubo pajamu apmokestinimo, darbuotojai migrantai neprivalo Susitariančiosios šalies teritorijoje mokėti visu rūšiu močiu, rinkliavu, mokesčiu ir imoku, aukštesniu ar kitaip viršijanciu tu, kurias panašiomis aplinkybėmis moka piliečiai. Darbuotojai migrantai netgi turi teisę į mokesčių bei rinkliavų sumažinimą ar atleidimą nuo jų ir į visas pašalpas, iskaitant pašalpas išlaikytiniams.
2. Dvišalemis arba daugiašalemis sutartimis dėl dvigubo apmokestinimo Susitariančiosios šalys tarpusavyje susitaria, kokių priemonių bus imtasi, siekiant išvengti darbuotojo migranto pajamu dvigubo apmokestinimo.

*24 straipsnis**Sutarties galiojimo pabaiga ir atleidimas iš darbo*

1. Pasibaigus terminuotai darbo sutarčiai ar numatomo tokios sutarties nutraukimo arba neterminuotos darbo sutarties nutraukimo atveju, darbuotojams migrantams taikomos sąlygos ne mažiau palankios už tas, kurios pagal vietos įstatymų ir kolektyvinių darbo sutarčių nuostatas taikomos vietos darbuotojams.
2. Individualaus ar kolektyvinio atleidimo iš darbo atveju darbuotojams migrantams taikomos sąlygos ne mažiau palankios už tas, kurios pagal vietos įstatymų ir kolektyvinių darbo sutarčių nuostatas taikomos vietos darbuotojams, ypač perspėjimo formos ir terminu, vietos įstatymuose ar sutartyse numatomu kompensacijų požiūriu arba dėl sutarties nutraukimo išmokamu kompensacijų.

25 straipsnis
Pakartotinas idarbinimas

1. Jeigu darbuotojas migrantas netenka darbo dėl priežasčių, kurios nuo jo nepriklauso, pavyzdžiui, etatu mažinimo ar ilgalaikės ligos, priimančiosios valstybės kompetentingi valdžios organai padeda jam isidarbinti iš naujo pagal tos valstybės įstatymus ir norminius aktus.
2. Tuo tikslu priimančioji valstybė skatina priemones, kurių imamasi, kad kuo geriau užtikrinti tokio darbuotojo migranto profesinį rengimą ir perkvalifikavimą, jeigu jis ketina vėliau testuoti darbą šioje valstybėje.

26 straipsnis
Teisė kreiptis į teismus ir administracines valdžios organus priimančioje valstybėje

Kiekviena Susitariančioji šalis užtikrina, kad darbuotojai migrantai teismo procesuose turtu ne mažiau palankias sąlygas, nei vietos darbuotojai. Darbuotojai migrantai turi teisę į pilną teisinę ir juridinę asmenų bei turto, savo teisiu ir interesu apsaugą toms pačioms sąlygoms kaip ir vietos darbuotojai; ypač pabrėžiama jų ir vietos piliečių vienoda teisė kreiptis į kompetentingus teismus ir administracines valdžios institucijas remiantis priimančiosios valstybės įstatymais ir teisę gauti bet kurio jų nuožiūra pasirinkto ir turinio tos valstybės igaliojimus asmenų pagalba ginčuose su darbdaviais, savo šeimos nariais ar trečiosiomis šalimis. Šis straipsnis neturi itakos privatinės tarptautinės teisės, galiojančios priimančioje šalyje, nuostatom.

27 straipsnis
Naudofimasis idarbinimo tarnybomis

Kiekviena Susitariančioji šalis pripažįsta darbuotoju migrantu ir jų šeimu nariu oficialiai priimtu į jos teritoriją, teisę naudotis idarbinimo tarnybomis toms pačioms sąlygoms kaip ir vietos darbininkai, priklausomai nuo jos teritorijoje galiojančių teisės nuostatų ir normatyviniu aktu bei administracines praktikos, įskaitant priėmimo sąlygas.

28 straipsnis
Naudojimasis teise jungtis į organizacijas

Kiekviena Susitariančioji šalis užtikrina darbuotojams migrantams teisę jungtis į organizacijas jų ekonominiu ir socialiniu interesu gynimui toms sąlygoms, kurias nacionaliniai įstatymai numato vietos piliečiams.

29 straipsnis
Dalyvavimas imones reikaluose

Kiekviena Susitariančioji šalis, kiek imanoma, palengvina darbuotoju migrantu dalyvavimą imones reikaluose toms pačioms sąlygoms kaip ir vietos darbuotojai.

IV SKYRIUS

30 straipsnis
Grižimas namo

1. Kiekviena Susitariančioji šalis imasi visu imanomu priemoniu, kad padetu darbuotojams migrantams ir jų šeimoms galutinai sugrižtant į savo kilmes valstybę, o ypač priemoniu, kurios numatytos šios Konvencijos 7 straipsnio 2 ir 3 punktuose. Finansines paramos teikimas paliekamas kiekvienos Susitariančiosios šalies nuožiurai.

2. Siekiant užtikrinti, kad darbuotojai migrantai prieš galutini išvykima žinotu sąlygas, kuriomis jie galės vėl isikurti savo kilmės valstybeje, ši valstybe susisiečia su priimančiąja valstybe, kuri pateikia visiems besidomintiems informacija apie:

- isidarbinimo kilmės valstybeje galimybes ir sąlygas;
- finansinę paramą ekonominei reintegracijai;
- užsienyje igytu socialiniu garantiju išsaugojimą;
- priemones, kurios galetu palengvinti busto paiešką;
- užsienyje igytu profesiniu kvalifikaciju ekvivalentus ir testus, kuriuos reikia išlaikyti, norint, kad šios kvalifikacijos butu oficialiai pripažintos;
- išsilavinimo kvalifikaciju ekvivalentus, kad darbuotoju migrantu vaikai galetu buti priimti i ne žemesne mokyklos klase.

V SKYRIUS

31 straipsnis Igytu teisiu apsauga

Jokiu šios Konvencijos nuostatu negalima aiškinti kaip leidžianciu darbuotojams migrantams sudaryti mažiau palankias sąlygas, negu tos, kurias darbuotojams migrantams garantuoja priimančiosios valstybės istatymai ir dvišales ar daugiašales sutartys, kurias yra pasirašiusi ta valstybe.

32 straipsnis Šios Konvencijos santykis su Susitariančiuju šaliu istatymais ar tarptautinėmis sutartimis

Šios Konvencijos nuostatos neriboja galiojančiu ar galinciu isigaliojoti Susitariančiuju šaliu istatymu ar bet koku dvišaliu ar daugiašaliu sutarciu, konvenciju ar susitarimu nuostatu, taip pat potvarkiu ir priemoni, kuriu imamasi ju igyvendinimui, pagal kurias šios Konvencijos saugomiems asmenims buvo ar galetu buti suteiktos palankesnes sąlygos.

33 straipsnis Konvencijos taikymas

1. Konsultacinis komitetas yra sudaromas per metus nuo šios Konvencijos isigaliojimo.
2. Kiekviena Susitariančioji šalis paskiria savo atstova i Konsultacini komiteta. Bet kuria kita valstybe, Europos Tarybos nare, gali atstovauti pasisakymo teise turintis stebetojas.
3. Konsultacinis komitetas nagrineja visus pasiulymus, kuriuos teikia viena iš Susitariančiuju šaliu, siekdamas palengvinti ar pagerinti Konvencijos igyvendinima; jis taip pat nagrineja pasiulymus del jos pakeitimo.
4. Konsultacinio komiteto nuomones ir rekomendacijas priima Komiteto nariu dauguma; taciau siulymai del Konvencijos pakeitimo priimami Komiteto nariu vienbalsiai.
5. Aukšciau minetos Konsultacinio komiteto nuomones, rekomendacijos ir pasiulymai perduodami Europos Tarybos Ministru Komitetui, kuris priima sprendima, koku veiksmu imtis.
6. Konsultacini komiteta sukviecia Europos Tarybos Generalinis sekretorius, jo posedziai paprastai vyksta bent karta per dvejus metus, taip pat ir tada, kai šito reikalauja bent dvi Susitariančiosios šalys arba Ministru Komitetas. Komitetas renkasi ir vienos Susitariančiosios šalies pageidavimu, kai taikomos 12 straipsnio 3 punkto nuostatos.
7. Konsultacinis Komitetas reguliariai rengia Ministru Komitetui ataskaita apie Susitariančiuju šaliu teritorijose galiojančius istatymus ir norminius aktus, susijusius su šioje Konvencijoje aptariamais klausimais.

*34 straipsnis**Pasirašymas, ratifikavimas ir isigaliojimas*

1. Šia Konvencija gali pasirašyti visos valstybės, Europos Tarybos nares. Ji turi būti ratifikuota, priimta ar patvirtinta. Ratifikavimo raštai, priemimo ar patvirtinimo dokumentai perduodami saugoti Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui.
2. Ši Konvencija isigalioja pirmąją trečiojo mėnesio dieną po penktojo ratifikavimo rašto, priemimo ar patvirtinimo dokumento deponavimo datos.
3. Valstybės signatarės, kuri ratifikuoja, patvirtina ar priima šia Konvencija, atžvilgiu, ji isigalioja trečiojo mėnesio pirmąją dieną po ratifikavimo rašto, priemimo ar patvirtinimo dokumentu deponavimo datos.

*35 straipsnis**Galiojimas teritorijos atžvilgiu*

1. Kiekviena valstybė pasirašymo metu arba deponuodama ratifikavimo rašta, priemimo ar patvirtinimo dokumenta ar bet kada vėliau, pateikdama pareiškimą Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui, gali išplesti šios Konvencijos galiojimą visose teritorijose ar bet kurioje teritorijoje, už kurios(iu) tarptautinius ryšius ji atsako ar yra igaliota veikti jos(u) vardu.
2. Bet kuris pareiškimas, pateiktas pagal ankstesnio punkto nuostatas, gali būti atšauktas. Atšaukimas isigalioja praėjus šešiams mėnesiams nuo tos dienos, kai Europos Tarybos Generalinis sekretorius gauna pranešimą apie atšaukimą.

*36 straipsnis**Išlygos*

1. Kiekviena valstybė pasirašymo metu arba deponuodama ratifikavimo rašta, priemimo ar patvirtinimo dokumenta ar bet kada vėliau gali padaryti vieną ar daugiau išlygų, susijusių su nedaugiau kaip devyniais II-IV skyrių straipsniais, bet ne 4,8,9, 12,16,17, 20, 25, 26 straipsniais.
2. Kiekviena valstybė gali bet kuriuo metu pilnai ar iš dalies atšaukti išlygas, kurias ji padarė pagal ankstesnio punkto, pranešdama apie tai Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui. Atšaukimas isigalioja nuo jo gavimo dienos.

*37 straipsnis**Konvencijos denonsavimas*

1. Kiekviena Susitariancioji šalis gali denonsuoti šia Konvencija, pranešdama apie tai Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui; denonsavimas isigalioja po šešių mėnesių nuo pranešimo gavimo dienos.
2. Konvencija negali būti denonsuota praėjus penkiems metams po jos isigaliojimo Susitariancioje Šalyje.
3. Kiekviena Susitariancioji Šalis, kuri nustoja būti Europos Tarybos nare, nustoja būti šios Konvencijos šalimi praėjus šešiams mėnesiams nuo tos dienos, kai ji netenka narystės Europos Taryboje.

*38 straipsnis**Pranešimai*

Europos Tarybos Generalinis sekretorius turi pranešti valstybėms, Europos Tarybos narems, apie:

- a) kiekviena pasirašyma;
- b) kiekvieno ratifikavimo rašto, priemimo ar patvirtinimo dokumento deponavimą;
- c) kiekviena pranešimą, susijusį su 12 straipsnio 2 ir 3 punktais;

- d) kiekviena šios Konvencijos isigaliojimo data pagal 34 straipsni;
- e) kiekviena pranešima pagal 35 straipsnio nuostatas;
- f) kiekviena išlyga pagal 36 straipsnio 1 punkto nuostatas;
- g) kiekvienos išlygos atšaukima pagal 36 straipsnio 1 punkto nuostatas;
- h) kiekviena pranešima, gauta pagal 34 straipsnio nuostatas, ir denonsavimo data.

Tai patvirtindami, žemiau pasirašiusieji, atitinkamai igalioji, pasiraše šia Konvencija.

Sudaryta 1977 metu lapkričio 24 diena Strasbure angli ir prancuzu kalbomis. Abu tekstai yra vienodai autentiški ir sudaro viena egzemplioriu, kuris turi buti saugomas Europos Tarybos archyvuose. Generalinis sekretorius turi pasiusti kiekvienai signatarei patvirtintus nuorašus.